

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL BIBLIOTEKŲ PLĖTROS STRATEGINIŲ KRYPTIŲ 2016–2022 METAMS PATVIRTINIMO

2016 m. balandžio 29 Nr. ĮV-344
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 4 straipsnio 1 punktu ir įgyvendindamas 2010 m. spalio 5 d. atlikto valstybinio audito Nr. VA-P-50-2-18 „Bibliotekų renovacija ir modernizavimas“ 5 priedo 2 rekomendaciją:

1. T v i r t i n u Bibliotekų plėtros strategines kryptis 2016–2022 metams (pridedama).
2. P a v e d u Lietuvos nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai, Lietuvos aklųjų bibliotekai, apskričių viešosioms bibliotekoms, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija, dalyvauti įgyvendinant šio įsakymo 1 punktu patvirtintų Bibliotekų plėtros strateginių kryptių 2016–2022 metams uždavinius.
3. R e k o m e n d u o j u bibliotekoms, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Švietimo ir mokslo ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija bei viešosioms bibliotekoms, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina savivaldybės, specialiosioms ir kitoms bibliotekoms, Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijai, Lietuvos bibliotekininkų draugijai, Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijai, Lietuvos mokyklų bibliotekų darbuotojų asociacijai, Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijai, dalyvauti įgyvendinant šio įsakymo 1 punktu patvirtintų Bibliotekų plėtros strateginių kryptių 2016–2022 metams uždavinius.

Kultūros ministras

Šarūnas Birutis

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos kultūros ministro

2016 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. ĮV-344

BIBLIOTEKŲ PLĖTROS STRATEGINĖS KRYPTYS 2016–2022 METAMS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bibliotekų plėtros strateginių kryptių 2016–2022 metams (toliau – kryptys) paskirtis – nustatyti pagrindines Lietuvos bibliotekų plėtros strategines kryptis, tikslus ir uždavinius, efektyvų ir koordinuotą įgyvendinimą bei stebėseną. Kryptimis siekiama skatinti struktūrinį dialogą bibliotekų sistemos ir valstybės valdymo lygmeniu bei užtikrinti sąveikumą ir veiklų suderinamumą, pagrįstą sumanios visuomenės, sumanios ekonomikos ir sumanaus valdymo vertybinėmis nuostatomis.

2. Kryptių strateginis tikslas – siekti efektyviai išnaudoti bibliotekų, kaip veiksmingos informacinės infrastruktūros, potencialą, užtikrinant visuomenės narių mokymosi visą gyvenimą, socialinės ir ekonominės gerovės plėtojimą bei poveikio šalies ir regionų raidai didinimą.

3. Kryptys parengtos atsižvelgiant į Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2010 m. birželio 30 d. nutarimu Nr. XI-977 „Dėl Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių patvirtinimo“, Europos Komisijos 2010 m. kovo 3 d. komunikatą „2020 m. Europa. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ (KOM (2010) 2020 galutinis), Europos Komisijos 2010 m. rugpjūčio 26 d. komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ (KOM (2010) 245 galutinis/2), Europos Komisijos 2012 m. gruodžio 18 d. komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė. Skaitmeninėmis technologijomis grindžiamas Europos augimas“ (KOM (2012) 784 galutinis) ir Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 171 „Dėl Viešojo valdymo tobulinimo 2012–2020 metų programos patvirtinimo“ nuostatas ir siekiant šiuose dokumentuose nustatytų tikslų.

4. Kryptių tikslas ir uždaviniai atitinka Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. IX-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“, 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“, Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. ĮV-711 „Dėl kultūros objektų aktualizavimo programos patvirtinimo“, Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 244 „Dėl Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ patvirtinimo“ nuostatas.

5. Bibliotekų misija – užtikrinti visuomenės poreikius atitinkančią prieigą prie informacijos, žinių ir kultūros bei sudaryti galimybes naudoti informaciją kaip strateginį valstybės socialinės, kultūrinės ir ekonominės pažangos vystymo išteklių.

6. Modernios bibliotekos vizija – pajėgiausia kultūros, mokslo, mokymosi visą gyvenimą, ekonominės ir socialinės plėtros skatinimo informacinė infrastruktūra, dėl efektyviai funkcionuojančios integralios šalies bibliotekų sistemos infrastruktūros esmingai prisidedanti prie valstybės pažangos.

7. Bibliotekos, įgyvendindamos savo funkcijas, vadovaujasi šiomis vertybėmis:

7.1. *laisva prieiga* visiems visuomenės nariams, nepriklausomai nuo lyties, socialinės padėties, lytinės orientacijos, negalios, rasinės bei etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų, naudotis bibliotekos informacijos ištekliais ir paslaugomis, nepriklausomai nuo vietos ir erdvės;

7.2. *atvirumu* dialogui, technologiniams, ekonominiams ir socialiniams pokyčiams, vartotojų lūkesčiams ir poreikiams, inovacijoms, bendradarbiavimui;

7.3. *atsakomybe* už bibliotekos teikiamų paslaugų poveikį visuomenei, aptarnaujamoms bendruomenėms ir aplinkai;

7.4. *profesionalumu* atsakingai prisiimant įsipareigojimus, susijusius su kiekvieno darbuotojo kokybišku darbu, dalijantis įgytomis ir nuolat atnaujinamomis žiniomis, suteikiant visuomenei galią kurti, tirti, įgyti išsilavinimą, daryti karjerą, plėtoti verslą;

7.5. *bendruomeniškumu* puoselėjant draugišką aplinką bibliotekoje, kuriant šiltus santykius su socialiai pažeidžiamomis grupėmis, puoselėjant tradicijas, suteikiant vartotojams saviraiškos priemonių ir galimybių, sudarant sąlygas tenkinti vartotojų kultūrinius, socialinius, mokymosi, informacinius poreikius.

II SKYRIUS STRATEGINĖS KRYPTYS IR UŽDAVINIAI

8. PIRMOJI STRATEGINĖ KRYPTIS: BIBLIOTEKOS VISUOMENĖS MOKYMUISI, kurios tikslas – stiprinti bibliotekose gyventojų kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei raštingumo ugdymo(si) veiklas, skatinančias visuomenės narių kūrybingumą, socialinį ir ekonominį veiklumą bei motyvaciją dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese.

9. Situacijos analizė:

9.1. Mokymosi visą gyvenimą memorandumas¹ ir Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas² sudaro prielaidas bibliotekoms išplėsti bei papildyti švietimo sistemos veiklą, ugdyti visuomenės kultūrinį ir informacinį raštingumą – mokymosi visą gyvenimą pagrindą, neatsiejamą nuo inovacijų politikos veiksmingumo. Bibliotekų sistema apima plačią vartotojų auditoriją, todėl, bibliotekos, vykdydamos edukacines ir kultūrinis veiklas, gali sustiprinti kultūros paslaugų poveikį darbo rinkai, sumažinti socialinę atskirtį, regionų netolygumus ir pan. Šiuo metu bibliotekos suvokiamos kaip populiarijamos integralios mokymo(si) erdvės, tačiau įvairių visuomenės grupių neformalusis neprofesinis ir savaiminis švietimas bibliotekose, paslaugų ir išteklių integravimas į formaliojo švietimo procesus bei priemonės tebėra fragmentiška veikla, neturinti rezultatų stebėsenos mechanizmo ir kokybės vertinimo instrumentų.

9.2. Tyrimų duomenimis, 34 proc. 5–12 klasių mokinių nelanko pasirenkamojo ugdymo veiklų. Per mažai dėmesio skiriama nemokamų kokybiškų neformaliojo ugdymo programų plėtrai, vaikų neformaliojo ugdymo užsiėmimai dažniausiai finansuojami tėvų (apie 53 proc.), dauguma vaikų renkasi tik vieną užsiėmimą ir lanko jį už mokyklos ribų (66 proc.). Vaikai menkai domisi kultūros, meno ir mokslo naujovėmis, bet dažniau renkasi aktyvią fizinę veiklą. Juos sunku sudominti privalomojo ugdymo turiniu. Siekiant tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, būtina ieškoti inovatyvių mokymo metodų ir interaktyvių ugdymo priemonių. Bibliotekos, siekdamos padėti spręsti vaikų ir jaunimo papildomojo ugdymo klausimus, turėtų kurti saugią, kūrybiškumą, savarankiškumą ir saviraišką skatinančią erdvę bei sudaryti palankias sąlygas ja naudotis.

9.3. *Eurostat* duomenimis, Lietuvos mokymosi visą gyvenimą rodiklis (MVG) yra žemas ir 2013 m. siekė tik 5,7 proc. (vidutinis Europos Sąjungos MVG rodiklis – 10,5 proc.). Pagrindinė priežastis – žema suaugusiųjų mokymosi motyvacija³. Lietuvos Respublikos švietimo ir

¹ Europos Komisija: Mokymosi visą gyvenimą memorandumas. Prieiga internetu: <http://www.lssa.smm.lt/lt/wp-content/uploads/2014/06/Memorandumas_2001.pdf>.

² Teisės aktų registras, 2014-07-22, Nr. 2014-10429.

³ Lietuvos Respublikos Partnerystės sutartis, 2014. Prieiga internetu: <<http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/lietuvos-respublikos-partnerystes-sutartis>>.

mokslo ministerijos duomenimis, Lietuvoje dauguma 25–64 metų amžiaus asmenų nesimoko, nes mano, kad mokytis per vėlu, arba tiesiog neturi poreikio mokytis. Prognozuojama, jog ateityje bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų skirtumai bus vieni iš svarbiausių socialinės atskirties veiksnių⁴. Bibliotekoms vis dar trūksta formalųjų švietimą papildančių veiklų suderinamumo ugdant pažeidžiamų visuomenės grupių perkeliamuosius gebėjimus.

9.4. Didžioji dalis bibliotekų dar nėra pasiruošusios orientuotis į naujųjų Y ir Z kartų⁵, kurių socialinius įgūdžius, vertybes bei pomėgius keičia nuolat naudojamos inovatyvios technologijos, ugdymo(si) poreikius. Atsižvelgiant į tai turi būti iš esmės keičiama tradicinė bibliotekos mokymo(si) aplinka, papildant ją elektroninėmis komunikacijos priemonėmis (vaizdo, garso įrašais, vaizdo konferencijomis, virtualiomis mokymosi aplinkomis ir kitomis panašiomis priemonėmis) bei skaitmeniniais ištekliais. Bibliotekos turi galimybių kurti saviraiškai bei individualizuotam mokymuisi palankią fizinę ir virtualią aplinką, pritaikyti mokymo(si) turinį, leidžiantį skirtingoms visuomenės grupėms įgyti informacinio, skaitmeninio raštingumo gebėjimų ir praktinės patirties. Tokiu būdu bibliotekos, kaip infrastruktūrinė ir informacinė bazė, gali būti sėkmingai panaudotos visuomenės narių mokymo(si) procesui optimizuoti, mokymosi visą gyvenimą motyvacijai stiprinti, žinių ekonomikos pažangai regionuose spartinti.

9.5. Skaitmeninė aplinka iš esmės keičia vartotojų informacinę elgseną – per dieną vidutiniškai aštuonias valandas praleidžiama naudojantis įvairiomis medijomis: internetu, vaizdo įrašais ir žaidimais, televizija, socialiniais tinklais, radiju, spauda. Tačiau šalyje vis dar nėra sistemingos medijų ir informacinio raštingumo ugdymo politikos, susiduriama su palaikančio visuomenės požiūrio bei žmogiškųjų ir mokymo(si) išteklių stygiaus problemomis. Turėdamos patirties ir kompetencijų, turtingą mokymosi aplinką, bibliotekos galėtų tapti visuomenės medijų ir informacinio raštingumo ugdymo koordinatorėmis, aktyviomis mokymo(si) dalyvėmis, gebančiomis derinti skirtingas mokymo(si) formas, integruoti medijų ir informacinio raštingumo ugdymą į formalųjį ir neformalųjį švietimą.

9.6. Skaitymas, kaip bendrojo raštingumo pagrindas, – integrali mokymosi visą gyvenimą kompetencija ir esminė priemonė formuoti kūrybingai, atsakingai ir atvirai asmenybei. Šalyje mažėja įvairių amžiaus grupių skaitomumo rodikliai: trečdalis gyventojų per metus neperskaito nė vienos knygos⁶, tarptautinių tyrimų rezultatai⁷ atspindi Lietuvos mokinių skaitymo mažėjimo tendenciją per visą paskutinį dešimtmetį, daugėja tėvų, kurie visiškai neskaito savo vaikams: vieną knygą per paskutinius 6 mėn. kartu su tėvais perskaitė tik 35 proc. mažamečių⁸. Ši tendencija, dėl informacinių ir komunikacinių technologijų įtakos daranti poveikį visuomenės skaitymo įpročiams, stebima visame pasaulyje ir yra susijusi su prognozuojamu skaitytojų mažėjimu bibliotekose.

9.7. Tyrimais⁹ nustatyta tiesioginė bibliotekų paslaugų kokybės, jų pasiekiamumo ir skaitymo įpročių koreliacija bei įrodyta emocinė, socialinė ir psichologinė skaitymo savo malonumui nauda. Tai skatina aktualizuoti bibliotekos kaip socialinės sąveikos erdvės vaidmenį ir skaitymo skatinimo proceso organizatorės funkcijas skaitymo transformacijos bei skaitymo sąsajų su kitomis medijomis kontekste. Siekiant nuosekliai keisti įvairių visuomenės grupių skaitymo įpročius ir didinti jų skaitymo motyvaciją būtina stiprinti bendradarbiavimą su šeimomis, autoriais, leidėjais ir švietimo įstaigomis, vykdyti įvairias kūrybines ir literatūrines veiklas (ankstyvojo skaitymo, skaitymo balsu, šeimos bei jaunimo programas ir panašias veiklas), kurti bendravimui,

⁴ Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), 2013.

⁵ Targamadžė V., ir kt. (2015). Naujoji (Z) karta – prarastoji ar dar neatrastoji?: naujosios (Z) kartos vaiko mokymosi procesų esminių aspektų identifikavimas: mokslo studija. Vilnius. Prieiga internetu: <<http://www.esparama.lt/documents/10157/490675/2015+Naujoji+Z+karta.pdf/34dab319-bb9b-4041-8365-5f88e2b8db52>>.

⁶ Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimo ataskaita (2014). Parengė UAB „Socialinės informacijos centras“ ir UAB „ESTEP Vilnius“. Prieiga internetu: <http://3erdve.lt/media/public/gyventoj_dalyvavimas_kultroje_ir_pasitenkinimas_kultros_paslaugomis.pdf>.

⁷ Tarptautinis skaitymo gebėjimų tyrimas PIRLS 2011. Ataskaita. 4 klasė. (2012). Nacionalinis egzaminų centras, Vilnius. Prieiga internetu: <http://www.nec.lt/failai/3969_PIRLS2011_ATASKAITA.pdf>.

⁸ Spinter research. Prieiga internetu: <<http://www.spinter.lt/site/lt/vidinis/menuotop/9/home/publish/Nzk7OTs7MA==>>.

⁹ Skaitymas tarp eilučių: skaitymo savo malonumui teikiama nauda (angl. Study of the Benefits to Adults of Regular Reading for Pleasure) (Quick Reads ataskaita). Prieiga internetu: <<https://ec.europa.eu/epale/sites/epale/files/00016.pdf>>.

skaitymui ir perskaitytų kūrinių aptarimui patrauklias fizines ir virtualias erdves, taikyti įvairias šiuolaikinėmis komunikacinėmis technologijomis grįstas informacines ir intelektines skaitymo skatinimo formas. Siekiant padidinti veiklos efektyvumą, būtina įvertinti visuomenės skaitymo mastą, įpročius, jų kaitą, planuojamų vykdyti iniciatyvų poreikį bei įgyvendintų veiklų veiksmingumą.

9.8. Statistiniai duomenys¹⁰ atskleidžia, kad tik 5–7 proc. gyventojų naudojami skaitmeninio kultūros paveldo paslaugomis, kurios labai svarbios ugdant gyventojų kultūrinį sąmoningumą, plečiant ir atgaivinant istorinę bei kultūrinę atmintį. Bibliotekos nepakankamai išnaudoja kultūros paveldo, krašto informacijos bei kraštotyros skaitmeninio turinio galimybes skatinamos mokymąsi ir kultūrinį raštingumą. Tampa aktuali skaitmeninių šviečiamųjų kultūros paveldo paslaugų plėtra: tautinio paveldo objektų išsaugojimas, skaitmeninimas, sumanus pritaikymas visuomenės reikmėms, paveldo objektų įveiklinimo sprendimų diegimas ir kita panaši veikla. Bibliotekos, naudodamos įvairius komunikacijos kanalus ir priemones, plėtodamos partnerystę su švietimo įstaigomis, kurdamos naujas paslaugas, turi užtikrinti tikslinėms paslaugų vartotojų grupėms nuolatinį prieinamumą prie informacijos apie kultūros paveldą bei siekti kūrybiško mokymo(si) ir kultūrinio sąmoningumo ugdymo.

10. Šios krypties uždaviniai:

10.1. Didinti neformaliojo ugdymo paslaugų įvairovę, prieinamumą ir kokybę bei skatinti formaliojo mokymo efektyvumą integruojant bibliotekų išteklius bei paslaugas į formaliojo švietimo procesus ir priemones.

10.2. Modernizuoti fizinę ir virtualią mokymąsi bibliotekose skatinančią aplinką, pritaikant ją įvairaus amžiaus ir skirtingų socialinių grupių gyventojų poreikiams.

10.3. Aktyvinti skaitymo skatinimo iniciatyvas ir vykdyti jų rezultatų, poveikio bei tenkinamų reikmių vertinimą.

10.4. Plėtoti kultūros paveldo, krašto informacijos ir kraštotyros aktualizavimo paslaugas, didinant kultūros turinio skaitmeninimą, prieinamumą ir panaudą mokymo(si) procese.

11. **ANTROJI STRATEGINĖ KRYPTIS: BIBLIOTEKOS VISUOMENĖS SOCIALINEI-EKONOMINEI GEROVEI**, kurios tikslas – stiprinti bibliotekų bendruomenes, panaudojant įveikintą bibliotekų infrastruktūrą ir kuriant naujas elektronines paslaugas, skatinančias žiniomis, verslumu ir inovacijomis grindžiamą socialinę-ekonominę raidą.

12. Situacijos analizė:

12.1. Bibliotekų sistema gali vaidinti išskirtinį pridėtinės vertės kūrėjų vaidmenį ekonominėje erdvėje siekiant horizontaliųjų uždavinių – stiprinti visuomenės tapatybę, kūrybingumą, mažinti skirtumus regionuose, prisidėti prie jaunimo užimtumo didinimo, sveiko senėjimo, sveikos gyvensenos, savanorystės skatinimo, socialinės atskirties mažinimo. Bibliotekų indėlio plėtojant socialinį kapitalą tyrimai patvirtina, kad bibliotekoje teikiamos paslaugos, konsultacijos ir bibliotekininko pagalba, saugios ir patikimos institucijos įvaizdis, bibliotekos susitikimo, bendravimo erdvės gali sustiprinti aptarnaujamos bendruomenės socialinį kapitalą. Socialinis kapitalas siejasi su kiekybinėmis ir kokybinėmis charakteristikomis (pasitikėjimu, socialinėmis normomis, vertybėmis, tradicijomis), kurios turi įtakos bendruomenės gyvybingumui ir ekonominei gerovei, nes padeda bendruomenei sutelkti jėgas kartu sprendžiant įvairias problemas¹¹.

12.2. Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indekse¹² 0,5 bendro balo įvertinta Lietuva yra vienuolikta iš 28 Europos Sąjungos valstybių narių. Palyginti su 2014 m. (9 vieta indekse), Lietuva nepasinaudojo spartaus ir nebrangaus plačiajuosčio ryšio tinklų, kurie yra plačiai

¹⁰ Lietuvos informacinės visuomenės plėtros tendencijų ir prioritetų 2014–2020 metais vertinimas: vertinimo ataskaita. Vilnius, 2012. Prieiga internetu:

<http://ivpk.lrv.lt/uploads/ivpk/documents/files/IVPK_leidiniai/Informacines%20visuomenes%20vertinimas%20-%2020tekstas%202012-04-26%20VPVI.pdf>.

¹¹ Lietuvos valstybinės reikšmės ir apskričių viešųjų bibliotekų paskirties, funkcijų, paslaugų, ir valdymo plėtros galimybių studija. 2014. Prieiga internetu: <<https://drive.google.com/file/d/0B2eahNizpAafSlpQM1dMQk8wOE0/edit?pref=2&pli=1>>.

¹² Skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksas, 2015. Prieiga internetu: <http://ec.europa.eu/lietuva/documents/ip_digital_index_country_report_lt.pdf>.

prieinami, teikiamomis galimybėmis. Spartusis (+30 Mbps) plačiajuostis ryšys yra prieinamas 97 proc. namų ūkių, tačiau plačiajuostį ryšį yra užsisakę tik 58 proc. namų ūkių (t. y. gerokai mažiau nei ES vidurkis – 70 proc.). Už žmogiškąjį kapitalą (naudojimosi skaitmeninėmis technologijomis įgūdžius) 0,5 balo įvertinta Lietuva yra septyniolika iš ES valstybių. Šiuo metu ketvirtadalis Lietuvos gyventojų nėra naudojęsi internetu. Galima daryti prielaidą, kad skaitmeninis raštingumas lieka vienu iš svarbiausių šiuolaikinio raštingumo elementų, leidžiančių paversti žinojimą praktiniu instrumentu ir kūrybiškai jį taikyti įvairiais lygiais ir formomis. Bibliotekose, atsižvelgiant į informacinių ir ryšių technologijų (IRT) rinkos pokyčius, turi atsirasti viešai prieinamų elektroninių priemonių įvairovė (ne tik kompiuteriai, bet ir mobiliosios aplikacijos, mobilieji įrenginiai, skaityklės ir pan.) bei jomis naudotis skirta naujausia taikomoji programinė įranga.

12.3. Skaitmeninių viešųjų paslaugų srityje Lietuva yra šešiolika iš visų ES valstybių. 2015 m. Lietuva pasiekė tam tikrą naudojimosi e. valdžios paslaugomis pažangą, tačiau kai kurių paslaugų (pvz., e. sveikatos) prieinamumas tebėra ribotas. Bibliotekos turi ne tik pačios plėtoti į vartotoją orientuotas, daugiaplatfomes elektronines paslaugas, bet ir tapti sėkmingai veikiančiomis tarpininkėmis tarp naujų e. paslaugų kūrėjų bei visuomenės, supažindindamos gyventojus su naujais įdiegtais viešojo sektoriaus IRT sprendimais, nauda ir patogumu, kuriuos šie sprendimai suteikia. Tam bibliotekos pačios turi nuolat stebėti IRT rinką, joje pasirodančias naujas e. paslaugas ir produktus. Paslaugų kūrėjai turi būti suinteresuoti ir skatinami naudoti bibliotekų tinklą savo paslaugoms aktualinti, rengti gyventojų mokymo naudotis jų paslaugomis medžiagą, apmokyti bibliotekininkus naudotis nauja e. paslauga ir produktu.

12.4. Skaitmeninė gyventojų atskirtis dėl fizinių asmens galimybių yra viena iš socialinės atskirties priežasčių, kai dėl judėjimo, klausos, intelekto, regos negalios ir skaitymo sutrikimų yra sudėtinga pasiekti ir gebėti naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis. Alternatyvioje ataskaitoje¹³ pažymima, kad neįgaliesiems apsilankyti bibliotekose ar kitose kultūros erdvėse yra labai sudėtinga ir net visai neįmanoma. Ir nors Lietuvoje vykdoma atskirties mažinimo iniciatyvų (įgyvendintas projektas „Bibliotekos pažangai“¹⁴, Lietuvos aklujų bibliotekoje sukurta elektroninių dokumentų valdymo sistema ELVIS), tačiau šiai problemai spręsti būtina plėtoti inovatyvias paslaugas ir produktus, fizinę ir informacinę infrastruktūrą, o, siekiant maksimalaus rezultato, aprūpinti bibliotekas specialiąja technine ir programine įranga, suteikti darbuotojams gebėjimų ir žinių aptarnauti asmenis, turinčius specialiųjų poreikių ir didinti bibliotekų dalyvavimą projektuose, skatinančiuose socialinę integraciją.

12.5. *Lietuvos inovacijų 2010–2020 metų strategijos*¹⁵ tikslas ir prioritetai iš esmės siejasi su bibliotekų funkcijomis stiprinti žinių ir intelektualinį potencialą. Kurti žinias yra sudėtinga tuomet, kai nėra tarptautinio, tarpinstitucinio ir tarpsektorinio bendradarbiavimo. Šiuo metu tarpsektorinis – kultūros, verslo ir mokslo, mokslo ir meno – bendradarbiavimas plėtojamas menkai, o bibliotekų vaidmuo mokslo ir inovacijų dokumentuose nesiekiamas su mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtos (MTEP) infrastruktūromis. Bendradarbiaudamos su švietimo ir mokslo institucijomis bei verslo sektoriumi, bibliotekos tampa pagrindinėmis mokslo informacijos ir žinių perdavimo proceso dalyvėmis. Kurdamos informacinę infrastruktūrą ir pritaikydamos aplinką moksliniams tyrimams, inovacijų plėtrai bei komunikacijai, bibliotekos turi didelį potencialą tapti mokslo ir kūrybinių industrijų centrais bei veiksmingai prisidėti prie šalies technologinio potencialo didinimo ir naudoti turimas žinias aktualioms verslo ir visuomenės problemoms spręsti.

12.6. Pasaulyje sparčiai auga didelės apimties duomenų (angl. *big data*) kiekis: jų analizė sukuria prognozavimo galimybes ir pridėtinę vertę ne tik verslo organizacijoms, bet ir visai visuomenei. Tačiau kyla problemų dėl duomenų analizės instrumentų, žinių, darbo patirties trūkumo bei vartotojų pasitikėjimo informacija. Pasaulinės tendencijos kaupiant, apdorojant ir

¹³ Alternatyvi ataskaita dėl Jungtinių Tautų neįgalųjų teisių konvencijos įgyvendinimo Lietuvoje. Prieiga internetu: <<http://www.negalia.lt/wp-content/uploads/2016/02/JT-Neigaliuju-teisiu-konvencijos-Alternatyvioji-ataskaita.pdf>>.

¹⁴ Įgyvendinus projektą „Bibliotekos pažangai“, 65 šalies viešosiose bibliotekose ir Lietuvos aklujų bibliotekoje bei jos filialuose įdiegti kompiuteriai ir programinė įranga, skirti regėjimo negalia turintiems asmenims.

¹⁵ Teisės aktų registras, 2010-02-17, Nr. 163.

panaudojant didžiuosius duomenis rodo, kad netikslinga šiuo metu kurti naujų, bibliotekas dubliuojančių infrastruktūrų. Bibliotekos, įsitraukdamos į strategines valstybės informacijos išteklių valdymo veiklas bei struktūras, suvienydamos savo, verslo ir mokslo institucijų veiklą, kurdamos ir teikdamos išplėstines informacijos analizės ir tyrimų paslaugas, kurdamos skaitmeninių mokslo tyrimų duomenų sistemas, gali tapti sėkminga į vartotoją orientuotų ir atvirų inovacijų skatinimo grandimi.

12.7. Remiantis tyrimo¹⁶ duomenimis, siekis plėsti šalies bibliotekose specialias erdves ir teikti unikalias paslaugas verslo bendruomenėms (ypač naujai įsikūrusių mažųjų bendrijų, smulkiojo verslo paslaugų bei įmonių smulkiesiems verslininkams) vertinamas teigiamai, nors bibliotekos verslo bendruomenių vis dar suvokiamos kaip tvirtai savo tradicijų besilaikančios įstaigos. Bendros erdvės darbo vietų (angl. *coworking space*) kūrimas, verslo vystymui skirtų mokymų, seminarų, konferencijų, kursų organizavimas bendradarbiaujant su valstybinėmis institucijomis, unikalių paslaugų kūrimas, prieigos prie įvairaus turinio ir informacijos produktų užtikrinimas yra pagrindinės rekomenduojamos priemonės, kuriant naujas eksperimentų, naujovių ir verslumo skatinimo erdves bibliotekose.

13. Šios krypties uždaviniai:

13.1. Plėtoti ir nuolat atnaujinti bibliotekų IRT infrastruktūrą, siekiant skatinti gyventojus aktyviau dalyvauti skaitmeninėje ekonomikoje ir visuomenėje.

13.2. Didinti bibliotekų elektroninių viešųjų paslaugų infrastruktūros įvairovę, prieinamumą ir kokybę.

13.3. Užtikrinti gyventojų socialinės atskirties mažinimą bei žmonių su negalia socialinę integraciją, didinant bibliotekų elektroninio turinio, virtualių paslaugų ir infrastruktūros prieinamumą.

13.4. Plėtoti informacinę žinių infrastruktūrą, sudarant tinkamas sąlygas kurti, kaupti, saugoti bei analizuoti mokslo duomenis, informacijos išteklius ir metaduomenis bei užtikrinti atvirą prieigą prie jų.

13.5. Plėtoti bibliotekų paslaugas, skatinančias inovacijų plėtrą, Lietuvos ūkio modernizavimą, verslumą, gerosios patirties, tyrimų duomenų ir naujovių sklaidą.

14. TREČIOJI STRATEGINĖ KRYPTIS: BIBLIOTEKOS EFEKTYVAUS VALDYMO PRINCIPUS IR VISUOMENĖS POREIKIUS ATITINKANČIAI PLĖTRAI, kurios tikslas – tobulinti bibliotekų valdymą, grindžiant jį veiksmingu ir efektyviu veiklų įgyvendinimu, sistemingu darbuotojų kompetencijų tobulinimu ir veiklos rezultatų vertinimu.

15. Situacijos analizė:

15.1. Pasaulinėje efektyviai valdomų institucijų praktikoje vyrauja valdymas, kuriam būdingas operatyvus sprendimų priėmimas, gebėjimas save organizuoti ir reorganizuoti, efektyvi ir optimali struktūra, aukštas informacinis-techninis aprūpinimas ir darbuotojų kvalifikacija. LiBiTOP tyrimas¹⁷ atskleidė problemines bibliotekų veiklos sritis – strateginį planavimą, fondų valdymą, elektroninių paslaugų kūrimą ir jų panaudos užtikrinimą, darbo efektyvumą ir našumą. Šios problemos nustatytos 10-yje bibliotekų, kurios yra didžiausios ir pajėgiausios bibliotekų sistemos narės, todėl tikėtina, kad jos būdingos ir kitoms šalies bibliotekoms. Šioje srityje reikalingas esminis proveržis, norint tinkamai ir greitai spręsti problemas, susijusias su bibliotekų veiklos planavimo ir įgyvendinimo tobulinimu, struktūros optimizavimu, išteklių valdymo kokybės gerinimu, bibliotekų bendradarbiavimo stiprinimu, vadovų lyderystės, permainų valdymo, tvarios organizacinės kultūros kūrimo kompetencijų tobulinimu. Svarbus ir teisinio reguliavimo, turinčio tiesioginį poveikį bibliotekų sistemos plėtrai, tobulinimas.

15.2. Keičiantis vartotojų poreikiams, pastebima ir bendra bibliotekų teikiamų paslaugų kaita: didėja bibliotekų paslaugų lankstumas, įvairovė ir apimtys. Ryškėja skirtingų tipų bibliotekų

¹⁶ Kokybinis verslininkų ir laisvai samdomų specialistų tyrimas dėl bibliotekų potencialo kurti erdves verslui ir laisvųjų profesijų atstovams. Spinter tyrimai, 2015 m. lapkričio mėn. Prieiga internetu: <http://3erdve.lt/media/public/Ataskaitos/ataskaita_-_verslas.pdf>.

¹⁷ Lietuvos valstybinės reikšmės ir apskričių viešųjų bibliotekų paskirties, funkcijų, paslaugų ir valdymo plėtros galimybių studija. 2014. Prieiga internetu: <<https://drive.google.com/file/d/0B2eahNizpAafSlpQM1dMQk8wOEO/edit?pref=2&pli=1>>.

ir kitų kultūros ir švietimo institucijų paslaugų supanašėjimas, atsiranda vis daugiau daugiavfunkčių įstaigų. Šios tendencijos skatina tobulinti bibliotekų veiklos vertinimą ir tam skirtas priemones, pritaikyti tarptautiniuose standartuose rekomenduojamus bibliotekoms reikšmingus rodiklius, siekti naudoti bendrą įrangą ir metodus, kaupiant ir teikiant duomenis nacionaliniam statistikos moduliui.

15.3. Lietuvos bibliotekų sistemoje dirba 5866 profesionalūs bibliotekininkai¹⁸, iš kurių tik 51 proc. yra baigę bibliotekininkystės ir informacijos mokslų studijas ir turi formalų šios srities išsilavinimą. Prognozuojama, kad ateityje bibliotekų sistemos pažangą gali stabdyti didėjantis aukštos kvalifikacijos specialistų bibliotekose trūkumas. Būtina kuo skubiau spręsti šią problemą, nes dėl menko profesijos prestižo šalyje nyksta specialistų rengimo infrastruktūra (šiuo metu bibliotekininkystės specialistus rengia tik Šiaulių valstybinė kolegija).

15.4. Bibliotekos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo poreikiai suvokiami kaip galimybė plėtoti reikiamas kompetencijas darniai bibliotekos veiklai ir visuomenės iškeltų uždavinių įgyvendinimui užtikrinti. Bibliotekos skiria nemažai dėmesio darbuotojų kvalifikacijai, tačiau 2015 m. tik 57 proc. specialistų tobulino kvalifikaciją. Bibliotekų specialistų kvalifikacijos plėtros poreikiai jau vien dėl plataus tinklo yra didesni už pasiūlą, kartu bibliotekas riboja ir finansinės galimybės. Būtina kurti šiuolaikinę bibliotekų specialistų kvalifikacijos tobulinimo sistemą, numatyti teisinius bei administracinius mechanizmus, kurie sudarytų sąlygas įtvirtinti darbuotojų nuolatinio kvalifikacijos tobulinimo asmeninę bei institucinę motyvaciją, užtikrintų kvalifikacijos tobulinimo veiklų kokybę ir tikslingą lėšų, skiriamų kvalifikacijai tobulinti, naudojimą. Labai svarbi bibliotekos specialistų tarptautinio judumo dinamika kuriant tarptautinės patirties įgijusių darbuotojų bendruomenę, didinant šalies bibliotekų konkurencingumą pasaulinėje erdvėje, įsitraukimą į tarptautinius tinklus.

15.5. Įgyvendinant Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 m. programą¹⁹, Lietuvoje buvo kryptingai didinamas finansavimas naujoms knygoms, periodiniams leidiniams, vaizdo, garso, elektroniniams dokumentams įsigyti, kuris 2008 m. buvo pasiekęs beveik 9 mln. Lt (2 606 580 Eur), tačiau 2009 m. finansinės krizės metu finansavimas buvo sumažintas 60 proc. ir tik nuo 2014 m. pradėtas vėl laipsniškai didinti (2016 m. viešosioms bibliotekoms dokumentams įsigyti skirta 1 954 000 Eur). Kintanti fondų prigimtis, prieiga prie skaitmeninių išteklių reikalauja naujų informacijos išteklių komplektavimo metodų ir naujų prieigos organizavimo būdų. Mažėjantys bibliotekų biudžetai ir didėjančios informacijos išteklių kainos vis labiau orientuoja komplektavimą kooperavimosi ir efektyvesnio išteklių naudojimo kryptimis: skatina dalytis informacijos ištekliais, optimizuoti pagrindinius bibliotekų fondus, šalinant paklausos neturinčius dokumentus ir didinant fondų apyvartą bei panaudą. Tikslinga plėtoti bendrą vartotojų informacinio aprūpinimo sistemą, leidžiančią prieiti prie specializuotos informacijos, mokslo duomenų, naujausių grožinės literatūros kūrinių, vaizdo ir garso bei kitų dokumentų.

15.6. Nuolat atnaujinama ir pritaikoma vartotojų poreikiams bibliotekų infrastruktūra yra svarbus įrankis įgyvendinant šiuolaikinės bibliotekos viziją ir misiją. Didindamos kokybiškų paslaugų prieinamumą, bibliotekos turi plėtoti vartotojui draugišką aplinką, skatinančią mokytis (individualiai ir grupėmis), kurti, bendrauti, dalytis patirtimi, dalyvauti bibliotekų inicijuojamose ir vykdomose programose bei kokybiškai leisti laisvalaikį. Bibliotekų fizinė aplinka bei technologiškai aprūpintos erdvės turi būti kuriamos ir plėtojamos atsižvelgiant į galutinį vartotoją, pritaikytos asmenims, turintiems specialiųjų poreikių, bendruomenėms, šeimoms, mokslininkams, specialistams ir plačiajai visuomenei bei atitikti šiuolaikinius bibliotekų pastatų ir patalpų standartus. Gerinant kultūros prieinamumą regionuose, ypatingą dėmesį reikėtų skirti bibliotekų teritorinių padalinių, veikiančių miesteliuose ir kaimuose, fizinei ir informacinei infrastruktūrai gerinti.

15.7. Dėl ribotos kultūros politikos įtakos ir nepakankamos sąsajos su kitais sektoriais neišnaudojamas bibliotekų sistemos potencialas realizuojant valstybės ilgalaikės raidos strategijas ir jas įgyvendinančias švietimo, mokslo ir technologijų, inovacijų, informacinės visuomenės plėtros

¹⁸ 2015 m. duomenys.

¹⁹ Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 m. programa, patvirtinta LR Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 17 d. nutarimu Nr. 1454 „Dėl Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003–2013 metų programos patvirtinimo“.

programas. Išlieka gana nepalankios bibliotekų sistemos plėtros sąlygos. Bibliotekų tarpusavio bendradarbiavimas ir jungimasis į efektyviai funkcionuojantį tinklą daro jas partnerine institucija, įgyvendinant nacionalinio lygmens iniciatyvas. Bendradarbiavimas įvairiais lygmenimis yra svarbus siekiant užtikrinti naujų paslaugų atitiktį visuomenės poreikiams, objektyviai vertinti ekonominę ir socialinę situaciją, numatyti ateities strategijas atliekant profesinio lauko, viešojo sektoriaus poreikio tyrimus, periodiškai vykdant apklausas, diskusijas ir pan.

16. Šios krypties uždaviniai:

16.1. Tobulinti bibliotekų strateginį valdymą, kryptingą veiklos planavimą, stebėseną ir analizę, veiklos rezultatų poveikio visuomenei ir bibliotekų sistemai vertinimą, į rezultatus orientuotų vadybos sistemų diegimą.

16.2. Plėtoti bibliotekų specialistų rengimo, sistemingo ir tęstinio kvalifikacijos tobulinimo sistemą, siekiant stiprinti bibliotekų tinklo žmogiškųjų išteklių potencialą.

16.3. Skatinti kokybiško turinio informacijos išteklių kaupimą, optimizuoti bibliotekų fondo valdymą ir gerinti vartotojų poreikius bei tarptautinius standartus atitinkančią fizinę ir informacinę infrastruktūrą.

16.4. Stiprinti bibliotekų atstovavimą ir tarpinstitucinę partnerystę nacionaliniu, regiono, vietos lygiais, siekiant užtikrinti visuomenės poreikių ir bibliotekų vaidmenų darną.

III SKYRIUS ĮGYVENDINIMAS IR STEBĖSENA

17. Kryptyse nustatytus uždavinius įgyvendina Kultūros ministerija, Lietuvos kultūros taryba, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuvos aklųjų biblioteka, apskričių viešosios bibliotekos, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija; bibliotekoms, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina Švietimo ir mokslo ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija bei viešosioms bibliotekoms, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina savivaldybės, Bibliotekų plėtros strateginių krypčių 2015–2022 metams uždavinių įgyvendinimas yra rekomendacinio pobūdžio.

18. Kryptys įgyvendinamos pagal Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu tvirtinamą trimetį veiksmų planą, kuriame nurodomi krypčių tikslams ir uždaviniams įgyvendinti numatyti veiksmai, vertinimo kriterijai ir atsakingi vykdytojai.

19. Krypčių įgyvendinimą koordinuoja ir įgyvendinimo stebėseną pagal šio dokumento priede numatytus krypčių įgyvendinimo vertinimo kriterijus ir rodiklius vykdo Kultūros ministerija.

20. Krypčių priede nurodytos už krypčių uždavinių, vertinimo kriterijų įgyvendinimą atsakingos institucijos kasmet iki sausio 25 d. pateikia Kultūros ministerijai ataskaitinių metų krypčių įgyvendinimo vertinimo kriterijų rodiklius, informaciją apie uždavinių įgyvendinimą, pasiektus rezultatus, įgyvendintus projektus.

21. Krypčių nustatytų uždavinių įgyvendinimas finansuojamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto atitinkamiems metams Kultūros ministerijai patvirtintų asignavimų, valstybės ir savivaldybių institucijų, bibliotekų srityje veikiančių įstaigų ir organizacijų lėšų, Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka gautų lėšų.

**BIBLIOTEKŲ PLĖTROS STRATEGINIŲ KRYPTIŲ 2016–2022 METAMS
ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI IR SIEKIAMOS JŲ REIKŠMĖS**

Strateginės kryptys ir uždaviniai	Vertinimo kriterijus	Būklė (2014 m.)	2017 m.	2020 m.	2022 m.	Už vertinimo kriterijaus reikšmės pasiekimą atsakinga institucija
Strateginis tikslas						
Siekti efektyviai išnaudoti bibliotekų, kaip veiksmingos informacinės infrastruktūros, potencialą, užtikrinant visuomenės narių mokymosi visą gyvenimą, socialinės ir ekonominės gerovės plėtojimą bei poveikio šalies ir regionų raidai didinimą.						
	Gyventojų nuomonė apie bibliotekų paslaugų prieinamumo pokyčius (proc.)	45,37 ²⁰	30,8	30,8	30,8	Lietuvos Respublikos kultūros ministerija (toliau – Kultūros ministerija)
PIRMOJI STRATEGINĖ KRYPTIS – BIBLIOTEKOS VISUOMENĖS MOKYMUISI						
Tikslas – stiprinti bibliotekose gyventojų kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei raštingumo ugdymo(si) veiklas, skatinančias visuomenės narių kūrybingumą, socialinį ir ekonominį veiklumą bei motyvaciją dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese.						
	Bibliotekų veikloje linkusių dalyvauti Lietuvos gyventojų dalis nuo visų gyventojų skaičiaus (proc.)	10,10 ²¹	10,7	11,8	11,8	Kultūros ministerija
Uždaviniai						
1.1. Didinti neformaliojo ugdymo paslaugų įvairovę, prieinamumą ir kokybę bei skatinti formaliojo mokymo efektyvumą integruojant	Bibliotekose vykdytų informacinių, kultūrinių ir edukacinių renginių skaičiaus pokytis, lyginant su 2014 m. (proc.)	– ²²	3	3,5	4	Bibliotekos

²⁰ Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimo ataskaita, UAB „Socialinės informacijos centras“, UAB „ESTEP Vilnius“, 2014 m., p. 175.

²¹ Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimo ataskaita, UAB „Socialinės informacijos centras“, UAB „ESTEP Vilnius“, 2014 m., p. 178. 2022 m. šio vertinimo kriterijaus reikšmė nesuplanuota: tikimasi išlaikyti nemažėjančią tendenciją

²² LIBIS bibliotekų statistikos modulyje kaupiami šalies bibliotekų veiklos duomenys, 2014 m. bibliotekos organizavo 70188 renginius.

bibliotekų išteklius bei paslaugas į formaliojo švietimo procesus ir priemones.	Bibliotekų vykdomų neformaliojo švietimo programų skaičius (vnt.)	45 ²³	50	65	75	Bibliotekos, Kultūros ministerija
	Bibliotekų, turinčių galimybę vykdyti akredituotas neformaliojo vaikų švietimo programas, skaičius (vnt.)	19 ²⁴	21	27	31	Bibliotekos, Kultūros ministerija
1.2. Modernizuoti fizinę ir virtualią mokymąsi bibliotekose skatinančią aplinką, pritaikant ją įvairaus amžiaus ir skirtingų socialinių grupių gyventojų poreikiams.	Bibliotekų parengtų virtualių mokymosi programų skaičius (vnt.)	2	6	8	9	Bibliotekos, Kultūros ministerija, Lietuvos kultūros taryba
	Bibliotekose atnaujintų mokymui(si) palankių erdvių skaičius (vnt.)	3 ²⁵	4	4	4	Bibliotekos, Kultūros ministerija
1.3. Aktyvinti skaitymo skatinimo iniciatyvas ir vykdyti jų rezultatų poveikio bei tenkinamų reikmių vertinimą.	Gyventojų, skaičiusių popierinę ar elektroninę knygą, dalis nuo visų šalies gyventojų skaičiaus (proc.)	63,1 ²⁶	67,4	76,1	76,1	Kultūros ministerija
1.4. Plėtoti kultūros paveldo, krašto informacijos ir kraštotyros aktualizavimo paslaugas, didinant kultūros turinio skaitmeninimą, prieinamumą ir panaudą mokymo(si) procese.	Gyventojai, kurie naudojami su Lietuvos kultūros paveldu susijusiomis elektroninėmis paslaugomis (visų šalies gyventojų procentais)	7 ²⁷	16	20	22	Kultūros ministerija
ANTROJI STRATEGINĖ KRYPTIS – BIBLIOTEKOS VISUOMENĖS SOCIALINEI – EKONOMINEI GEROVEI						
Tikslas – stiprinti bibliotekų bendruomenes, panaudojant įveiklintą bibliotekų infrastruktūrą ir kuriant naujas elektronines paslaugas, skatinančias žinomis, verslumu ir inovacijomis grindžiamą socialinę-ekonominę raidą.						
	Gyventojų nuomonė apie bibliotekų paslaugų kokybės pokyčius (proc.)	57,54 ²⁸	38,8	38,8	38,8	Kultūros ministerija

²³ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Neformaliojo švietimo programų registro 2016 m. duomenys.

²⁴ Švietimo ir mokslo ministerijos Neformaliojo švietimo programų registro 2016-04-27 duomenys.

²⁵ 2014 m. renovuotos bibliotekos: Aleksandro Stulginskio universiteto biblioteka, Vilniaus miesto savivaldybės centrinės bibliotekos Žirmūnų filialas, Kauno kolegijos biblioteka. 2015 m. renovuotos 5 bibliotekos (iš jų 2 vaikų skyriai).

²⁶ Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimo ataskaita, UAB „Socialinės informacijos centras“, UAB „ESTEP Vilnius“, 2014 m., p. 204. 2022 m. šio vertinimo kriterijaus reikšmė nesuplanuota: tikimasi išlaikyti nemažėjančią tendenciją.

²⁷ Elektroninių paslaugų naudojimo tyrimas. Informacinės plėtros komitetas prie LR susisiekimo ministerijos, 2014, p. 23.

²⁸ Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimo ataskaita, UAB „Socialinės informacijos centras“, UAB „ESTEP Vilnius“, 2014 m., p. 175.

Uždaviniai						
2.1. Plėtoti ir nuolat atnaujinti bibliotekų IRT infrastruktūrą, siekiant skatinti gyventojus aktyviau dalyvauti skaitmeninėje ekonomikoje ir visuomenėje.	Viešosios interneto prieigos vietos, naudojančios 30 Mbps ir spartesni interneto ryšį (visų viešųjų interneto prieigų vietų procentais)	40 ²⁹	62	80	92	Kultūros ministerija
2.2. Didinti bibliotekų elektroninių viešųjų paslaugų infrastruktūros įvairovę, prieinamumą ir kokybę.	Virtualiųjų apsilankymų bibliotekose skaičiaus augimas (proc.)	4000 ³⁰	6000	6100	6200	Bibliotekos, Kultūros ministerija, Lietuvos kultūros taryba
2.3. Užtikrinti gyventojų socialinės atskirties mažinimą bei žmonių su negalia socialinę integraciją, didinant bibliotekų elektroninio turinio, virtualių paslaugų ir infrastruktūros prieinamumą.	Regėjimo negalią turintiems gyventojams išleistų leidinių pavadinimų skaičius (vnt.)	150 ³¹	270	300	320	Lietuvos aklųjų biblioteka, Kultūros ministerija
2.4. Plėtoti informacinę žinių infrastruktūrą, sudarant tinkamas sąlygas kurti, kaupti, saugoti bei analizuoti mokslo duomenis, informacijos išteklius ir metaduomenis bei užtikrinti atvirą prieigą prie jų.	Atsisiųstųjų dokumentų bibliotekose skaičius (tūkst. vnt.)	11000 ³²	20000	26000	30000	Bibliotekos, Kultūros ministerija
2.5. Plėtoti bibliotekų paslaugas, skatinančias inovacijų plėtrą, Lietuvos ūkio modernizavimą, verslumą, gerosios patirties, tyrimų duomenų ir naujovių sklaidą.	Gyventojų verslumą skatinančių ir į verslo inovacijų plėtrą orientuotų bibliotekose įdiegtų paslaugų skaičius (vnt.)	4 ³³	7	10	12	Bibliotekos, Kultūros ministerija, Lietuvos kultūros taryba
TREČIA STRATEGINĖ KRYPTIS – BIBLIOTEKOS EFEKTYVAUS VALDYMO PRINCIPUS IR VISUOMENĖS POREIKIUS ATITINKANČIAI PLĖTRAI						

²⁹ Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ įgyvendinimo tarpinstitucinis veiklos planas.

³⁰ LIBIS bibliotekų statistikos modulyje kaupiami šalies bibliotekų veiklos duomenys.

³¹ Lietuvos aklųjų bibliotekos teikiami duomenys.

³² LIBIS bibliotekų statistikos modulyje kaupiami šalies bibliotekų veiklos duomenys, 2015 m. atsisiųsta 16597945 vnt.

³³ Bibliotekų vykdyti *Bibliotekos pažangai 2* ir Kultūros tarybos finansuoti projektai.

Tikslas – tobulinti bibliotekų valdymą, grindžiant jį veiksmingu ir efektyviu veiklų įgyvendinimu, sistemingu darbuotojų kompetencijų tobulinimu ir veiklos rezultatų vertinimu.						
	Bibliotekų dalis, taikančių veiklos ir valdymo kokybės rekomendacijas, nuo visų šalies bibliotekų skaičiaus (proc.)	–	10	20	30	Bibliotekos, Kultūros ministerijos
Uždaviniai						
3.1. Tobulinti bibliotekų strateginį valdymą, kryptingą veiklos planavimą, stebėseną ir analizę, veiklos rezultatų poveikio visuomenei ir bibliotekų sistemai vertinimą, į rezultatus orientuotų vadybos sistemų diegimą.	Parengtų bibliotekų veiklos ir valdymo kokybės rekomendacijų skaičius (vnt.)		2			Kultūros ministerija
3.2. Plėtoti bibliotekų specialistų rengimo, sistemingo ir tęstinio kvalifikacijos tobulinimo sistemą, siekiant stiprinti bibliotekų tinklo žmogiškųjų išteklių potencialą.	Profesionalių bibliotekininkų, bent kartą tobulinusių kvalifikaciją, dalis nuo viso bibliotekose dirbančių profesionalių darbuotojų skaičiaus (proc.)	56 ³⁴	59	62	64	Bibliotekos, Kultūros ministerija, Lietuvos kultūros taryba
3.3. Skatinti kokybiško turinio informacijos išteklių kaupimą, optimizuoti bibliotekų fondo valdymą ir gerinti vartotojų poreikius bei tarptautinius standartus atitinkančią fizinę ir informacinę infrastruktūrą.	Bibliotekų įsigytų dokumentų skaičius (tūkst. vnt.)	2957 ³⁵	3000	3500	4000	Bibliotekos, Kultūros ministerija
3.4. Stiprinti bibliotekų atstovavimą ir tarpinstitucinę partnerystę nacionaliniu, regiono, vietos lygiais, siekiant užtikrinti visuomenės poreikių ir bibliotekų vaidmenų darną.	Bibliotekų, dalyvavusių tarpinstituciniuose projektuose, skaičius (vnt.)	52 ³⁶	58	64	70	Bibliotekos, Kultūros ministerija

³⁴ LIBIS bibliotekų statistikos modulyje kaupiami šalies bibliotekų veiklos duomenys, 2015 m. – 57 proc.

³⁵ LIBIS bibliotekų statistikos modulyje kaupiami šalies bibliotekų veiklos duomenys.

³⁶ Bibliotekų vykdyti *Bibliotekos pažangai 2* ir Kultūros tarybos ir kitų institucijų finansuoti projektai.